

sagde han, i de sidste 20—30 Aar frisket den op 3 Gange, men Englænderne have stadig stjaalet den, og nu friske vi den ikke op mere. Saaledes gaar det ogsaa øvre paa Bornholm, det har vist sig. Der er blevet bortført mange Stykker af Ruinen, og skønt Turisterne ikke kunne løbe med hele Slottet, saa er det dog blevet nødvendigt at passe paa og have Tilsyn. Skulde Betalingen afskaffes, maatte der i hvert Fald skaffes andre Midler til at betale Tilsynet med.

Fra disse Smaaspørgsmaal skal jeg nu gaa over til det Spørgsmaal, som vel har vakt mest Opmærksomhed under Forhandlingen, nemlig Spørgsmaalet om, hvorfor den bebudede Rentenedsættelse for Sorø Akademi og Kommunitetet ikke er foretaget endnu. Ja, der er jo faldet stærke Ord herom, og der er kommet salvelsesfulde Udtalelser, som endogsaa ere endte med Formaningsforedrag, støttede paa Skriftens Ord, hvori jeg indstændig blev opfordret til at omvende mig. Jeg maa nu tilstaa, at det er ikke lykkedes den ærede Taler at omvende mig ved dette Foredrag, lige saa lidt som de stærke Ord have imponeret mig eller forandret min Stilling til Sagen. Jeg kan derfor i Hovedsagen nøjes med at henvise til mine Udtalelser, da jeg første Gang havde Ordet, hvoraf det tydelig nok fremgaar, at jeg ingenlunde staa uvillig over for denne Sag, men at der er Forhold, som have gjort det overmaade vanskeligt for mig at træffe en definitiv Bestemmelse. Det er godt nok, at der siges, at der er blevet forhandlet om Sagen, men det kommer an paa, om Forhandlingerne have ført til et virkelig tilfredsstillende Resultat. Jeg skal i den Henseende give nogle mere detaljerede Oplysninger som Tilslutning til det, jeg oplyste, da jeg sidst havde Ordet. Jeg oplyste allerede den Gang, at det var tre forskellige Klasser af Midler, som sorterede under Kvæsturen. Nu er det rigtignok gjort gældende, at det havde intet at betyde, thi man kunde jo af Panteobligationen se, hvilken af disse Slags Midler det var, Debitorerne vare i Gæld til. Ja vel, det kan Kreditor; Kvæsturen kan meget let se det, og jeg skal kun oplyse, at Kvæsturen ved det ogsaa meget godt. Men Sammenhængen er i Virkeligheden den — jeg har for nylig konfereret med Kvæsturens Embedsmænd, som dog nok vide Besked derom — at Debitorerne som Regel intet vide derom; de have ikke Panteobligationen, og det er ikke heller altid, at de kunne se det af den. Derimod kunne de

ganske vist se det af den Rentekvittering, de faa. En Kendsgerning er det imidlertid, efter hvad Embedsmændene sige, at i Reglen ere Debitorerne aldeles uvidende om Forholdet; de have ikke lagt Mærke til, til hvilke af disse Kasser de skyldte Pengene. Jeg tvivler imidlertid ikke om, at hvis denne Forhandling bliver refereret, ville Debitorerne nok se efter paa deres Rentekvitteringer, hvem de skyldte Pengene til, men hidtil har Forholdet været det, at de ikke vidste det. Nu forholder det sig saaledes, at Sorø Akademi har udlaant 8,105,700 Kr. til 1448 Debitorer, saaledes at hver af Debitorerne skylder gennemgaaende 5,600 Kr. Det er jo et forholdsvis lille Beløb, og det kommer af, at mellem Sorø Akademis Debitorer ere de fleste Smaaafolk; de fleste af dem have købt deres Ejendomme af Akademiet og skyldte Penge i dem fra den Tid. Saa komme vi derefter til Kommunitetets Midler. Deraf er der udlaant til 223 Debitorer 5,627,200 Kr., det vil sige gennemsnitlig 25,200 Kr. til hver. Der have vi de store Debitorer, de større Ejendomsbesiddere, med Undtagelse af nogle faa, som ere komne over til Universitetets Legater. Universitetets Legater have i alt 180 Debitorer, som have laant en Kapital af 3,024,000, saaledes at hver gennemgaaende skylder 16,800 Kr., altsaa mellem 8—9000 Kr. mindre end Debitorerne til Kommunitetet. Det vil heraf fremgaa, at Smaaafolkene have vi næsten gennemgaaende paa Sorø Akademi, de store Ejendomme have vi næsten gennemgaaende paa Kommunitetet, og med Undtagelse af enkelte have vi ved Universitetets Legater Medlemmer af Gaardmandsstanden. Da Gaardmandsstanden er den mest velstillede, ere gennemgaaende de Panter, som de private Legater have, de bedste Panter. Det er nu slet ikke for at undgaa Misundelse, som det blev angivet, at jeg har ment, at denne Sag maatte fuldstændig ordnes. Det var, fordi jeg har ment, at der virkelig vilde komme stor Forvirring, naar disse 180 Debitorer, som skyldte Penge til Kvæsturen og ganske sikkert have gjort Regning paa, at Rentenedsættelsen ogsaa skulde gælde dem, faa at vide: Nej, den gælder ikke os, for efter Finansloven er det kun Kommunitetets og Sorø Akademis Debitorer, der faa Rentenedsættelse. Det var af Hensyn dertil, jeg vilde bede Rigsdagen om at hjælpe mig med at ordne denne Sag. Jeg troede ikke, det var nogen Forbrydelse, jeg havde begaaet, og naar det er blevet betragtet, som om jeg havde gjort mig skyldig i Lovbrud, og der er talt